

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

○

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

פינחס

(חלק יח — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס

326

רש"י לעיל (בריש פ' במדבר): „מתוך חבתן לפניו מונה אותן כל שעה“, ופירוש „כל שעה“ הוא כל זמן שנעשה שינוי במצב בני ישראל³ – כהמשך דברי רש"י שם: „כשיצאו ממצרים כו' וכשנפלו בעגל כו' כשבא להשרות שכינתו כו'“ – כבר מבין התלמיד גם בנדון דידן, שציווי הקב"ה למנות את בני ישראל לאחר המגפה הרי הוא „מתוך חבתן לפניו“ (כשם ש„כשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים“).

ואפילו אם תמצי לומר שלא רצה רש"י לסמוך על כך שהתלמיד יזכור מה שלמד בפ' במדבר – עדיין ה' די (להזכיר זאת לתלמיד, ע"י) שיכתוב בקיצור: „לידע מנין הנותרים“.

ב. גם צריך להבין:

(א) מה מוסיף המשל שהביא רש"י בהסברת הנמשל? לכאורה, הנמשל כשלעצמו (ללא ה„משל לרועה וכו'“) ברור ופשוט דיו: משה רבינו, רועה ישראל שמסר נפשו עבור צאן מרעיתו, מנה את בני ישראל כדי לידע „מנין הנותרות“ שעליו לרעות.

(ב) ה„משל לרועה כו' והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות“ – היינו שהרועה הוא שמבקש לדעת „מנין

א. בפירושו על התיבות בפסוקי „ויהי אחרי המגפה“ הוסיף רש"י וגו'¹ – לרמז על האמור בסמוך, הציווי למנות את בני ישראל: „ויאמר ה' אל משה וגו' שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו'“ ופירש: „משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות“.

וכוונתו בפשטות (וכפי שפירשו מפרשי רש"י)² ליישב את השאלה: מהדגשת הכתוב „ויהי אחרי המגפה וגו'“ מובן, שהכוונה בזה אינה רק להשמיענו שהמנין אירע אחרי המעשה שקדם לזה² (המגפה), אלא גם שהמנין נעשה בקשר למגפה – וקשה: מהי השייכות בין המגפה לבין מנין בני ישראל? – וזאת מבאר רש"י באמצעות „משל לרועה כו' והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות“.

אבל קשה לפרש כן, שהרי ענין זה (המנין) אין בו מלכתחילה כל חידוש בעיני התלמיד: לאחר שכבר פירש

(1) פרשתנו כו, א. (בכמה מפרשים צויין כאן „יט" דקאפ' כ"ה. וכ"ה במנחת שי. ושם צויין כו, א קודם „ויאמר ה'“).

(1*) אבל בדפוס שני דרש"י, וכן בכמה כתי"י רש"י – ליתא. וי"ל הטעם – דמספיק שמזכיר ענין המנין בתוך פירושו.

(2) דבק טוב ושפ"ח כאן.

(2*) וי"ל יתרה מזו, דאם משום הא – כל תיבות אלו מיותרות, דסדר הכתובים מורה גם על הסדר בזמן (ובפרט – ע"פ פש"מ), דלא אמרינן אין מוקדם ומאוחר בכתוב, כ"א כשיש ראי' והכרח ע"י.

327

(3) ראה לקו"ש ח"ח ע' 2 (הערה 9). ע' 4. ובארוכה – שיחת ש"פ במדבר תשכ"ה.
(4) וכסגנון רש"י בפ' הב' – אף שגם בזה איתא במדרש (תנחומא ובמדבר' דלקמן בפנים): „מלה"ד לרועה כו' כך כו'“.

בבקשה ממך מנה את צאני ודע כמה נותרו בהם כו" – וא"כ מדוע כתב רש"י כאן „משל לרועה כו"?

(ה) עוד שינויים: (א) בפ' תשא כתב רש"י „משל כו' שנפל בה דבר", וכאן – „שנכנסו זאבים¹⁰ לתוך עדרו"? (ב) בפ' תשא הדגיש במשל את ענין החיביות („להודיע שהיא חביבה עליו"), משא"כ כאן, במשל הרועה, אין ענין זה מוזכר כלל.¹¹ (ג) הלשון במדרשים היא „על הצאן", „לתוך הצאן"¹² – ורש"י שינה וכתב „לתוך עדרו".

ג. בהמשך דברי רש"י: „דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה נמסרו לו במנין עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירים במנין". ומובן מדוע הביא רש"י פירוש זה כ„דבר אחר" – ולא כפירוש הראשון והעיקרי – שהרי לפי פירוש זה אינה מוסברת השייכות ד„שאו וגו'" ל„ויהי אחרי המגפה"¹².

(10) הטעם שכ' רש"י „זאבים" (ל' רבים) ולא ככתבנומא ובמדב"ר („זאב")* – י"ל, כי המגפה באה בסיבת חטא בני", והיו ב' חטאים**: לזנות אל בנות מואב, ויצמד לבעל פעור (ובכ"א מהנ"ל כמה דרגות), ולכן כ' „זאבים" – ל' רבים.

(11) אף שבדוחק י"ל שסומך על פירושו בפ' תשא ובמדבר הנ"ל.

(12) משכיל לדוד כאן. וראה שפ"ח (ומה שתי' דלפי' זה המנין שייך למש"נ לעיל „צורו את המדינים גו" ועפמש"נ בפ' מטות (לא, ב) „נקום

(* הל' „זאבים" נמצא במדרשים שבהערה הקודמת.

** ולהעיר דמלשון רש"י „להכשילם בזמה" (בלק כד, יד) משמע דזה בלבד דיו. ועוד – הרי לא מצינו שנצמד זמרי לבעל פעור ואדרבה מפורש דהוא מזין בוועל ארמית, ומלשון הכתוב כמה פעמים (ובפרש"י שם) – משמע דאך חטא בעל פעור הוא הגורם. ואכ"מ.

הנותרות" – לכאורה אינו מכוון לנמשל, שבו הקב"ה, בעל הצאן, הוא שצוה למנות את בני ישראל (ולא שמשא – הרועה" – מצד עצמו רצה לידע מנינם).

בדוחק הי' אפשר לפרש בכוננת הנמשל, שהקב"ה צוה את משה על ענין שנוגע לו (למשה) – כשם שהדבר הי' נוגע לרועה במשל – אבל עדיין קשה:

הלא רש"י הי' יכול להביא מלכתחילה משל (לא מ„רועה", אלא) מ„בעל הצאן"?

(ג) יתירה מזו: בתנחומא⁵ (ובמדבר רבה)⁶ אכן מובא המשל לא מ„רועה", אלא „משל לזאב שנפל על הצאן הוצרך בעל הצאן למנותם כו" – ורש"י שינה וכתב „משל לרועה כו"⁸.

(ד) וביותר תמוה: רש"י עצמו הביא בפ' תשא⁹ (במנין בני ישראל שלאחר „מעשה העגל מפני שנכנס בהם מגפה"): „משל לצאן החביבה על בעלי" שנפל בה דבר ומשפסק אמר לו לרועה

(5) פרשתנו ד.

(6) פכ"א, ז.

(7) במדבר"ר הגירסא: שנכנס לתוך הצאן הורד כו'.

(8) אבל אין להוכיח מזה שמצא רש"י גירסא כזו באיזה מדרש (אף שגם אז אי"מ למה בחר רש"י בגירסא הנדירה ולא בגירסא הרגילה) – כי מכיון שרש"י אינו כותב „כדאיתא כו", אמרו רבותינו וכיו"ב – הי"ז דברי עצמו ולשונו, אלא שצריך לבאר טעם שינוי לשונו מל' מרז"ל – שהוא כדי להתאימו לפשוטו ש"מ. ובלקח טוב כאן הובא ג"כ „משל לרועה כו". ובכחיי הובא ל' רש"י בשם „רז"ל".

(9) ל, טז. וראה תנחומא תשא ט. פסיקתא דר"כ (באכער) פ' שקלים.

בסוף פ' בלק מסופר שהנצמדים לבעל פעור נענשו בב' אופנים: (א) ויחר אף ה' בישראל – שלח בהם מגפה¹⁴ והמתים במגפה ארבעה ועשרים אלף¹⁵. (ב) ויאמר ג' שופטי ישראל הרגו איש אנשיו¹⁶, וכפירוש רש"י¹⁷: „כל אחד ואחד מדייני ישראל ה' הורג שנים ודייני ישראל שמונה¹⁸ רבוא ושמונת אלפים כדאיתא בסנהדרין¹⁹; ולפי חשבון זה נמצא, שההרוגים (בידי שופטי ישראל) היו למעלה ממאה ושבעים²⁰ אלף²¹.

אבל לאידך גיסא אינו מובן: מה קשה בפירוש הראשון, שמתעם זה הביא את הפירוש השני שאין בו קושי זה¹³?

ד. והביאור בזה:

רש"י לא בא כאן לפרש (רק) את הקישור בין, ויהי אחרי המגפה וכן „שאו גו" – שהרי, כנ"ל, את זאת ידענו כבר מפירוש רש"י בפ' תשא ובמדבר – אלא לפרש ענין שקשה בתיבות, ויהי אחרי המגפה וגו" כשלעצמו:

עפ"ז עולה תמיהה גדולה בפסוק

329 דנן: מדוע מדגיש הכתוב „אחרי המגפה“, היינו שהמנין בא כדי לידע מנין הנותרים מהמגפה – והלא לפי

ג' אחר תאסף גו" – הרי (נוסף לזה שא"ז שייך להמגפה, הרי) עדיין לא למד התלמיד משה"ג בפ' מטות דמיתת משה תלוי במלחמת מדין.

13 ומ"ש בשפ"ח „דלטעם ראשון קשה לא ה' לו למנות אלא המתים במגפה וממילא ה' יודע הנותרים" (ועד"ז הקשה במג"ע כאן) – כבר תירצו רש"י בפ' ר"פ במדבר (דלעיל בפנים) שהמנין הוא „מתוך חבתן", ובפרש"י תשא (דלעיל בפנים): „להודיע שהוא חביבה עליו", ולכן מונה הנותרים. וזוהו מובן בפשטות מה שרש"י משנה כאן מל' המדרש, ובמקום „לידע כמה חסרו" כתב „לידע מנין הנותרות" (ועד"ז משנה בתשא שם מל' המדרשים שצויינו בהערה 9). וגם להביאור דלקמן בפנים (ס"ה) שמנין הרועה אינו משום חביבות – כ"א בכדי להזהר בעתיד – ה"ז שייך רק להנותרות ולא לאלה שחסרו.

ברע"ב ומשכיל לדוד כאן כ' דלפי הא' קשה פתיחת הפרשה באמצע הפסוק – וצ"ע האם זו קושיא גם בלימוד ע"ד הפשט (וראה לקו"ש חט"ו ע' 423 ס"ב והערה 10). ועוד: קושיא זו (פתיחת הפרשה באמצע הפסוק) אינה מתורצת גם לפי הב' (שהרי לפי זה תיבות, ויהי אחרי המגפה אינן שייכות כלל להמנין, כבמשכיל לדוד כאן).

- 14 כה, ג ובפרש"י.
15 ס"פ בלק.
16 שם, ה.
17 וראה ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ב.
18 כ"ה בדפוסים שלפנינו* ובל' רש"י שברמב"ן** אבל בסנהדרין (יח, א): „שבעה רבוא", וכ"ה בירושלמי סנהדרין פ"א ה"ד. פ"י שם. ולכאורה כצ"ל ברש"י, וכמפורש החשבון בפרש"י יתרו יח, כא (ומה שלא פרט רש"י כאן גם „שמונת אלפים) ושם מאות" – י"ל דלא חש לפרטם).
19 שם. – ומדלא הקדים רש"י „ורבותינו דרשו" (וכיו"ב) מוכח דס"ל שכ"ה עפ"י פשוטו של מקרא.
20 כ"ה ברמב"ן שלפנינו: „י"ז (אלף*) רבוא" (והוא עפ"י הגירסא „שמונה רבוא"). ובהוצאת שעוועל (עפ"י כתי' דפוס ליסבאן): ט"ו רבוא.
21 ברמב"ן ובחי' „או י"ל" כ' שלא הספיקו להרגם – אבל ברש"י מפורש: ה' הורג.

* ובדפוס ראשון ושני דרש"י, וכן בכמה כתי' רש"י – ד"ה זה ליתא.
** ובהוצאת שעוועל (עפ"י כתי'): שבעה.
(* תיבה זו, לכאורה, טה"ד דמוכח.

* ולהעיר במבדב"ר ס"פ בלק (עה"פ 9, ויהי המתים ג' ארבעה ועשרים אלף): „ללמדך בכל שעה שנופלים נמנים משל לזאב כו' חשוב כמה חסרו כו'".

ל„צאן הנותרות“, לשמרן לבל תבוא עליהן מכה דומה בשנית.

ולכן מובן, שדבר זה שייך בעיקר כאשר הרועה מרגיש שהוא נושא באשמת הצאן האבודות מן העדר; אבל אם אירע הדבר באופן שלא הי' הרועה יכול למנעו, אזי לא נדרש ממנו (למנות את הצאן כדי) לידע את „מנין הנותרות“, שהרי בעבודתו כרועה הצאן לא חיסר כלום.

ובזה מובן השינוי, שבמשל ד, בעל הצאן (בפ' תשא) כתב רש"י „שנפל בה דבר“, וכאן ב„משל לרועה“ – „שנכנסו זאבים“:

רועה אינו יכול לשמור צאנו מפני „דבר“, ולכן אינו נושא באשמה כאשר „נפל בה דבר“; אבל ביכלתו – ואדרבה, זהו תפקידו – לשמרן מפני זאבים (במקל וכיו"ב), ואם אירע ש„נכנסו זאבים כו' והרגו בהן“ הרי זה באשמת הרועה.

ולכן, במשל „בעל הצאן“, שבחביבותו אל הצאן ליכא נפק"מ כיצד מתו הצאן כנ"ל, כתב רש"י „נפל בה דבר“ (והמצב בפ' תשא הי' בדומה (יותר) ל„דבר“²⁴, וכדלקמן ס"ו); משא"כ ב„משל לרועה כו“ כתב „נכנסו זאבים כו“, כיון שבמקרה כזה נוגע הדבר באופן מילוי תפקידו של ה„רועה“.

ו. עפ"ז מובן התירוץ לתמיהה הנ"ל בחיבות „ויהי אחרי המגפה“ – ע"י ה„משל לרועה וכיו“:

מה שנהרגו מבני ישראל ר"ל עי"ז

(24) שלכן משנה רש"י מלשון המדרש (המצויין בהערה 9) – ששם איתא: זאבים.

החשבון נחוץ יותר לדעת את „מנין הנותרים“ ממה ש„הרגו איש אנשיו“, אשר מספר ההרוגים מזה עולה ליותר מפי שבע²² כמנין „המתים במגפה“²³!

וכדי לתרץ תמיהה זו הביא רש"י „משל לרועה שנכנסו זאבים כו“, וכדלקמן.

ה. החילוק, בפשטות, בין „בעל הצאן“ המצוה לרועה למנות את צאנו „לידע מנין הנותרות“, ובין „רועה“ המונה אותם על דעת עצמו (למטרה זו):

כאשר בעל הצאן מצוה למנות את הצאן כדי לדעת „מנין הנותרות“, בא הדבר כתוצאה מחביבות הצאן לפניו, ועיקר כוונתו בזה היא לבטא חביבות זו (וכפירוש רש"י בפ' תשא: „מנה את צאני כו' להודיע שהיא חביבה עלי“), דהיינו שנוגע כאן רק מה שהצאן (שנמנו) נשאר שלמים; אין נפק"מ אם מכת הצאן ההרוגות באה באשמת הרועה או לא – העיקר הוא שלימות הצאן ש„נותרו בהם“.

משא"כ כאשר הרועה מונה את הצאן „לידע מנין הנותרות“, הרי זה בעיקר (לא כדי להראות את חביבותו ל„נותרות“, אלא) מצד תפקיד הרועה – מתוך כוונה ותכלית להתמסר יותר

(22) עפ"י גירסתנו „שמונה רבוא“.

(23) משא"כ במנין שאחר מעשה העגל שכתב רש"י (תשא שם) „שנצטוו למנותם כו' מפני שנכנס בהם מגפה כו“ (ולא מצד „והרגו איש את אחיו גו' ויפל גו' כשלת אלפי איש“ – תשא לב, כז"כ) – די"ל, שמספר הנופלים במגפה הי' יותר מההרוגים ע"י שבת לוי. ועיין פרש"י תשא שם, כ. ואכ"מ.

משא"כ במעשה העגל (כפ' תשא), שאירע בהיות משה בהר, לא היתה לו כל שייכות לתוצאות של עונשי החטא, ולא הי' מקום כלל לכך שמשה (מצד עצמו – כרועה) ימנה את צאן מרעיתו;

ולכן הביא שם רש"י (א) „משל לצאן החביבה על בעלי" כו" – שהמנין בא (לא מצד הרועה, אלא מצד „בעל הצאן", הקב"ה, (שהרי) – (ב) זהו בדוגמת צאן „שנפל בה דבר", שאין לרועה כל אשמה בכך; ומה שצוה הקב"ה למנותם הוא לפי שהצאן חביבה על „בעל הצאן", וכנ"ל בארוכה.

ז. אבל פירוש זה אינו מחוור לגמרי:

באותו הזמן היו בני ישראל „בערבות מואב מעבר לירדן ירחו" 30 מוכנים להכנס לא", וכבר נגזרה גזירת „לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ גו" 31 – וממילא היתה זו גם העת 32 ד, ונאספת (משה) אל עמך" 33 – שמתעם זה נאמר תיכף לאחר מנין בני ישראל (ופרשת בנות צלפחד שבאה בהמשך למנין זה) „עלה אל הר העברים הזה וגו" 34 ואח"כ צוה הקב"ה למשה שיסמוך את יהושע 35.

ומאחר שמנינו של רועה הוא, כנ"ל, כדי לידע כיצד צריכה להיות הנהגתו

ש„שופטי ישראל" הרגו „איש אנשיו", הרי הי' זה באופן שבית-דין שפטם ודנם למיתה, וממילא לא הי' יכול משה רבינו לחוש אשמה במיתתם ומתוך כך למנות את „הנותרים".

לא כן ב„מגפה", שודאי היתה למשה שייכות לעצירתה, וכפי שהביא רש"י בסוף פרשת בלק 25: „נתקבצו שבטו של שמעון כו" א"ל משה זו אסורה כו" נתעלמה ממנו הלכה", ורק לאחר שפינחס „ראה מעשה ונזכר הלכה וכו" 26 והרג את זמרי – אזי „ותעצר המגפה" 27; והגם שהענין ד„נתעלמה ממנו הלכה" הי' מכוון מלמעלה (כפירוש רש"י 26), „כדי שיבוא פינחס ויטול את הראוי לו" – הרי פירוש הדבר הוא רק שכלפי שמיא גליא שמשה לא נשא באשמה, אבל משה לעצמו הי' יכול לחשוב שהי' זה ענין של שכחה אצלו 28, אשר עיכב בשעה קלה את עצירת המגיפה 29.

וזהו שכתב רש"י, שהמנין „אחרי המגפה" מבואר ע"י „משל לרועה שנכנסו זאבים כו" והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות": זהו מנין אשר (א) נדרש ממושה (הרועה), (ב) „לידע מנין הנותרות" מן „המגפה", ענין אשר (לדעתו) הי' יכול למנעו, בדוגמת „(שנכנסו) זאבים לתוך עדרו כו", או לכל הפחות להקטינו – ולהרבות את הנותרות.

(25) כה, ו.

(26) פרש"י שם, ז.

(27) שם, ת.

(28) ובפרט ובמכש"כ מאיחור הגדתו פ' שבת

דמן, ועד – שענישו הכתוב (פרש"י בשלח טז, כב).

(29) ולהעיר שטענת זמרי הייתה שאין לאסור

כי בת יתרו מי התירה לך (רש"י שם).

(30) ס"פ חוקת.

(31) חוקת כ, יב.

(32) ואף שכבר נצטווה (פרשתנו כה, יז)

„צורו את המדינים גו" – א"י ציווי למלחמה,

כ"א (כפרש"י) „עליכם לאייב אותם". וכדמוכח

מהא שנאמר לו אח"כ בדבור בפ"ע (מטות לא, ב)

„נקום נקמת בני" מאת המדינים גו". אבל ראה

פרש"י פרשתנו (שם, יח): לא צוה להשמיד כו'.

(33) פרשתנו כז, יג. וראה פרש"י שם, טו.

(34) שם, יב. וראה פרש"י שם.

(35) שם, יח ואילך.

נוגע מנין הנותרים הן מה, מגפה" והן מה, הרגו איש אנשיו, וכנ"ל, שבעיני בעל הצאן ליכא נפק"מ (בנוגע לענין המנין) כיצד מתו הצאן?

והביאור בזה:

החטא שעברו בני ישראל הלא הי' "בועל ארמית", ומפירושו רש"י לפני זה³⁹ ש"קנאין פוגעין בו" (ללא שום עדות, בית דין, וכו') כבר מבין בן חמש למקרא את חומרתה הבלתי-מצויה של עבירה זו, עד שהביאה לאיבודם של כעשרים רבוא מבני ישראל, וכפי שהביא רש"י⁴⁰ על זה "אלקיהם של אלה שונא זמה הוא" – ומוכן, שאין שייך בזה הענין (ומנין) דחביבות.

ויומתק ע"ד ההלכה: בועל ארמית הוא חטא אשר (בלשון הרמב"ם⁴¹) "יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב כו' והבן מן הכותית אינו בנו כו'", וכביאור הגאון הרגוצובי בזה⁴², שע"י חטא זה, מאביד נפשות מישראל ע"י דאזיל זרעם בתרה";

כלומר⁴³: בכל שאר העבירות, תהינה אשר תהינה, אין החוטא עובר את ה"גבולות"⁴⁴ שהציב הקב"ה בין ישראל לעמים, כיון שגם לאחר שעבר

עם צאן מרעיתו להבא – להתמסר אליהם ולשמרם מכל צרה שלא תבוא עליהם – הי' צריך לשתף במנין זה גם את יהושע (כאלעזר), שהיה עתיד להפוך תיכף לרועה ישראל³⁶?

בדוחק י"ל, שמאחר שהקב"ה ידע שנתרו כמה חדשים עד הסתלקותו של משה – לכן הי' המנין נוגע למשה, עכ"פ עבור חדשים אלו שבהם הי' עדיין הרועה³⁷.

אבל כיון שתירוץ זה שלא לשתף את יהושע – העתיד כעבור מספר חדשים להיות רועם של ישראל, בהיותם במצב שונה לגמרי, ולמשך למעלה מי"ד שנה – אינו נהיר, לכן הביא רש"י פירוש נוסף, שהמנין אכן קשור למיתת משה – "עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירם במנין".

[אבל פירוש זה השני קשה יותר מן הראשון, שהרי³⁸ לפי זה אין המנין קשור ל"ויהי אחרי המגפה" – אלא לכך שמשה קרב למוות; ולכן הביא רש"י רק כפירוש שני, והפירוש הראשון הוא הפירוש העיקרי בפשוטו של מקרא, וכנ"ל ס"ג].

ח. אבל צריך להבין: מדוע אכן נעשה המנין כאן מצד הרועה" – משה רבינו – ולא מצד הקב"ה – בעל הצאן – ומתוך כוונה לידע, כמה נותרו בהם להודיע שהיא חביבה כו" (ואזי הי'

(39) בלק כה, ז.

(40) בלק כד, יד.

(41) הל' איסור"ב פ"ב ה"ז. נעתק בטור ורמ"א אה"ע ט"ז ס"ב.

(42) עה"ת – פרשתנו ע' רסב.

(43) ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 154 ואילך.

(44) ראה פרש"י קורח טז, ה.

(36) ולהעיר מאלשיך כאן.

(37) וגם: עדיין חשב משה, שמא הותרה הגזירה ואכנס לארץ" (פרש"י פרשתנו שם, יב).

(38) אבל מ"ש בשפ"ח ד, קשה סוף סוף עדיין לא הגיע זמן מיתת משה" – י"ל שהרי תיכף לאחר המנין נאמר, "עלה גו' ונאספת גו'", כנ"ל בפנים. וראה רע"ב כאן.

את העבירה הריהו בכלל ישראל⁴⁵; משא"כ הבעל ארמית, שנטל ילד שהי' צריך להיות מ„נפשות ישראל“ וגרם לו שיהא „אזיל בתרה“ וייעשה לנכרי, הנה מדה כנגד מדה, נחשב הוא (בנוגע לחביבותי) כאילו יצא „מחוי“ לצאן מרעיתו,

וכהמשך לשון הרמב"ם: ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבידלנו הקב"ה מהם כו'.

וממילא אין מקום למנין דחביבות „לידע מנין הנתרות“: אלו שלא חטאו אינם „נותרים“ מן החוטאים – אלא הדבר נחשב כאילו לא היתה כל שייכות (בחביבות) ביניהם.

ט. מכאן יוצאות שתי הוראות מן הקצה אל הקצה:

מצד אחד רואים אנו עד היכן נוגע החטא דבעל ארמית, שה„הפסד“ אינו רק בזה ש„אזיל זרעם בתרה“, אלא אף החוטא עצמו כאילו יוצא עי"ז מכלל צאן מרעיתו של הקב"ה;

[והרי זו גם הוראה על גודל הזכות והאחריות של אלו שיש בידם למחות ולמנוע אפי' יחיד, ואפי' פעם אחת, מלהכשל ר"ל בחטא זה – כולל גם אלו שכבר נפלו ר"ל בזה];

ולאידיך גיסא רואים אנו, שבנוגע לסיפוק צרכיהם, שמירה מזאבים וכו', הנה משה רבינו – הרועה הנאמן של כל ישראל, שמסר נפשו עבור כל אחד מבני ישראל⁴⁶ – פועל במסירה ונתינה גם עבור אנשים כאלו מבני ישראל⁴⁷, עד שגם הם נכללים בצאן מרעיתו, שהרי המנין הוא „לידע מנין הנתרות“⁴⁸, ואף הם חלק מ„עדרו“, ויתירה מזו – לא חלק „בקצה המחנה“⁴⁹, אלא „תוך עדרו“,

והנהגה זו נעשית (חלק מ)תורה והוראה לבני ישראל, אשר מצווים⁵⁰: זכרו תורת משה עבדי.

(משיחת ש"פ פינחס תשל"ד)

(46) ראה תשא (לב, לב) ובפרש"י: ועתה אם תשא כו' ואם אין כו'.

(47) ולהעיר שגם הם נכללו בהוראות דאופן חלוקת בארץ, דיוצאי מצרים שמתו – יירשו את החיים באי הארץ (פרש"י פרשתנו כו, נה).

אף שהייתה המציאות דנטילת החלק מיוצאי מצרים (מהמרגלים – פרש"י שלח יד, לח).

(48) ולהעיר במבמדב"ר ס"פ בלק (נעתק לעיל בשוה"ג להערה 13) דגם „המתים במגפה“ עצמם נמנו. ולהעיר מהשינוי, דרק „המתים במגפה“ נאמר מספרם בתושב"כ, ולא אלה שנהרגו ע"י שופטי ישראל.

(49) בעלותך יא, א ובפרש"י.

(50) מלאכי ג, כב.

(45) סנהדרין מד, רע"א.

